

44 krajc.). Učimo se od njih po vrednosti ceniti krote, katere so vrtom jako koristne, čeravno so res tudi prav grde, in nikar jih ne ubijajmo, saj so nam dobrotnice na vrtilih.

* *Letina v Avstriji.* C. kr. ministerstvo poljedelstva je objavilo na konci junija uradno poročilo o letini tako-le: Pšenica se je zadnji čas močno popravila, zlasti kaže lepo in debelo zrno. Na Ogorskem v Torontalski in Šopronski županiji jo nadleguje snet. Isto velja zastran rži, ki obeta veliko več in boljšega zrna, kakor smo mislili ob konci maja. Zimski ječmen so večidel uže poželi; plenja dobro. Tako tudi jari ječmen. Izvrstno kaže oves. Tega bodo letos veliko pridelali; zrno mu je vrlo lepo. Koruza je v planinskih deželah zaostala, listke ima žolte in slabe, ter je precej redka, na Ogorskem, Hrvatskem in Erdeljskem pa si je opomogla. Prosó kaže v Istriji dobro, na Gališkem slabo. Lan je lep na Kranjskem, v spodnji in gornji Avstriji, v Šleziji in Bukovini. Isto velja o konopljah. Krompir, repa in zelje kaže povsod še dosta dobro, le iz spodnjega Štajarskega poročajo, da krompir zopet gnjuje. Rdečo deteljo so težavno spravljali; s pridelki so povsod še zadovoljni, le na Ogorskem ne. Detelja nemška se pa ni tako dobro obnesla. Isto velja tudi več ali manj o senu. Vinogradi kažejo pa slabše, nego ob konci maja. Trs je imel o cvetenju neugodno vreme. Mnogo kabrnkov se je kmalu po cvetu začelo osipavati. Vkljub temu pričakujejo v Dalmaciji, Goriškem, Istriji, Hrvatskem, Erdeljskem srednjo vinsko letino; — drugod je slabo. Sadja je sploh malo, le češnje so se obnesle nekoliko, tu pa tam imajo tudi malo češpelj, nekaj orehov in jablk. Okoli Dunaja, v Briksenu na Tirolskem, na Hrvatskem, deloma na Ogorskem, posebno pa na Erdeljskem, veselijo se, ker jim zori mnogo in lepega sadu na drevesih. Drugod pa ne bodo imeli nič ali celó malo sadja. Oljke v Dalmaciji kažejo manj dobro nego pred enim mesecem. Svile pridelali so še dokaj v Goriškem in južnem Tirolskem.

Ne odlašajmo dalje naprave založnic!

Poziv našim gospodom deželnim poslancem in gospodom predstojnikom kmetijskih združnic.

Od častitega glavnega zastopa vzajemno-zavarovalne banke „Slavije“ v Ljubljani je došel „Novicam“ dopis, ki rodoljube naše opominja, naj bi brez daljnega odlašanja začeli, kakor po Českem, Moravskem in Štajarskem, tudi po Kranjskem, Primorskem itd. na pomoč kmetijstvu snovati založnice ali zakladnice (Vorschusskassen). Navedeni dopis med drugim pravi:

„Tudi naše domoljube po deželi je uže pozivljaj. Vaš cenjeni list, naj snujejo založnice, ter je opozoroval, da je banka „Slavija“ pripravljena, denar za početek poslovanja vsaki taki založnici posoditi. Žalibog! ostali so ti pozivi vsi brez vspeha in zdi se nam, da le vsled tega, ker se med nami ne nahaja dosti podvzetnega duha in vztrajnosti. V poslednjem času pa je sl. ministerstvo obrnilo pozornost na stan poljedelcev, kajti sprevidelo je, da mora kmetijstvo čedalje bolj propadati in se proletarijat med njim mora širiti, ako se mu na kak način ne pride na pomoč. Vsled tega je — spoznavši, da najboljša pripomoč proti obožanju kmetijskega stanu so založnice in posojilnice — poslalo okrožnico do vseh c. k. deželnih vlad, v katerih jih pozivlje, naj ustanovljanje založnic za poljedelski kredit po svojih področjih podpirajo. Al taki pozivi ostali bodo —

kakor doslej, tako tudi odslej, brez vsacega vspeha, ako se pri pozivu samem ostane. Po naši misli treba je delavnosti iz središča — iz Ljubljane — kajti marsikak domoljub na deželi, kateremu je sicer na blagostanji kmetijskega stanú veliko ležeče, ustraši se prevelicega dela pri sestavi pravil (štatutov) za založnico, in dobra ideja zopet zaspi.

Izvolite toraj sprejeti na znanje, da za olajšanje ustanovljenja založnic z neobmejenim poroštvom smo sami izdelali načrt pravil, tako, da jih pri nas vsakdo lahko dobi. Isto tako smo pripravljene, vsacemu odboru, ki bi se kjerkoli „ad hoc“ osnoval, z nasveti in dejanjem biti na pomoč. Gledé na to in ker — kar je glavna pripomoč — vsaka založnica od banke „Slavije“ prejme kapital za početek svojega delovanja, nadejamo se, da se bode po naši domovini mnogo enacih koristnih zavodov osnovalo, ako nas boste podpirali journalistika in vlada, nad čemer pa ne dvomimo“.

Nanašaje se na domoljubni ta poziv in zagotovilo dejanske denarne pripomoči, obračam se iznova zaupljivo v našem listu do rodoljubov in prijateljev kmetijskega stanú po deželi z iskreno prošnjo, naj takoj gredo na delo, da se po nekaterih krajih Gorenjskega, Dolenjskega in Notranjskega ustanovijo kmetijstvu toliko potrebne založnice, to je, blagajnice, kjer kmetovalec more v potrebi dobiti denarja.

Možje v snovanje založnic pred vsem poklicani so častiti naši deželni poslanci in pa predstojniki kmetijskih združnic, da sami, če jim je mogoče, se vstopijo na čelo založnici, ali pa da iščejo in dobijo mož, ki to napravo v svoje roke vzemó. Gosp. Ivan Hribar, cenjeni glavni zastopnik banke „Slavije“, jim bode v vsem rad na pomoč.

Dr. Jan. Bleiweis.

Domače stvari.

Poziv za spominek

velečastitemu rajncemu škofu Tržaško-Koperskemu gospodu dr. Jerneju Legatu.

Od gosp. Antona Zarnika, župnika v Naklem, nam je po gosp. dr. Jan. Bleiweisu došel sledeči poziv, kateremu srčno želimo, da bi imel dober uspeh. Poziv glasi se tako-le:

12. dne svečana preteklo je uže 5 let, kar je nemila smrt vzela nam visokočastitega škofa Tržaško-Koperskega, gospoda dr. Jerneja Legata, našega odličnega rojaka, čegar zibelka je tekla v preprosti kmetški hiši v Naklem, prijazni gorenjski vasi moje fare nad Kranjem. Kdo tedaj more mojim faranom zameriti, da bi v svoji farni cerkvi radi imeli spominek, ki bi tudi potomcem kazal, da v njihovi vasi se je rodil mož, ki je po svojem velikem talentu, po svoji gorečnosti za slavo Božjo in po svojem živem patriotizmu do domovine svoje in habsburške monarhije, dokazanem tudi v jako razburjenih časih na obalih Adrije, došel na visoko mesto, katero le malokdo doseže, odlikovan od sv. očeta papeža samega in od presvitlega cesarja. O njem res velja, kar o sinovih naših deželanov poje naš Koseski: „Mitra kinči modro glavo, papež piše: „ljubi brat“, in: „cesar clo ga čisla sam“.

Ali ni po vsem tem popolnem upravičena in velike hvale vredna želja, da farani moji hrepenijo po tem, da se toliko zaslužnega gospoda podoba ohrani v spominku, stavljenem v cerkvi njegovega rojstnega kraja? Ker pa njih denarna moč ne zadostuje, da bi se pre-